

Tézisek magyar nyelven:

1. *tézis:* Az Európai Unió hosszabb időszakok átlagát tekintve érzékelhetően alacsonyabb ütemű gazdasági növekedést valósít meg és méginkább fog megvalósítani, mint amelyet az Egyesült Államok, s ennek következtében mind az egy főre jutó jövedelem szintjét, mint a térség világgazdasági súlyát tekintve egyre inkább elmarad az Egyesült Államok mögött.
2. *tézis:* Az EU gazdasági növekedésének hagyományosan elsődleges tényezője volt a termelékenység növekedése s azon belül a jelentősebb hatást gyakorló TFP növekedése. Az EU gazdasági növekedése ezért különösen érzékeny a termelékenység növekedésére és annak hosszú távon legjelentősebb tényezőjére a TFP növekedésére.
3. *tézis:* Az EU pont a TFP, vagyis azon tényező vonatkozásában, melyben az időszak elején még legnagyobb volt az előnye, teljes mértékben elvesztette ezen előnyét. Mégpedig kizárólagosan saját TFP növekedési ütemének lassulása miatt. Ez pedig alapvetően meghatározza az EU további növekedési esélyeit.
4. *tézis:* Az ICT forradalom beindulása ellenére az EU termelékenység növekedési ütem csökkenése folytatódik. Az ICT-vel kapcsolatos területek termelékenység növelő hatása nem volt képes ellensúlyozni a hagyományos területeken bekövetkező termelékenység növekedési ütem esést. Vagyis az EU-ban tapasztalt termelékenység-növekedési ütem lassulás lényegében függetlenül következett be a vele párhuzamosan végbemenő ICT forradalomtól.
5. *tézis:* Az EU ICT forradalomra való rákapcsolódásának mértéke elégtelennek mutatkozik. Az EU nem volt képes olyan súlyt, olyan növekedési ütemet biztosítani ezen ágazatoknak, mint az USA. Ez erős bizonyíték az európai gazdaság strukturális merevségére, rugalmatlanságára.
6. *tézis:* Az USA-nál az ICT termelékenység növelő hatása az európainál sokkal jelentősebb mértékben gyűrűzött át a felhasználókhoz.
7. *tézis:* Az EU kilencvenes évekbeli USA-val szembeni termelékenység növekedési ütem hátránya döntően a szolgáltatások termelékenység növekedésében elért relatív pozíció

romlásának köszönhető. A szolgáltató szféra európai hátrányos helyzetét a K+F ráfordításokon belüli alacsony aránya is mutatja.

8. *tézis:* Az USA-nak az EU-val szemben kialakult termelékenység növekedési pozíció javulása igen jelentős mértékben olyan tényezők következménye, mint az új technológiák jellegének, kifejlesztési céljainak meghatározásában az Európainál sokkal inkább a felhasználók, a fogyasztók igényeinek kiszolgálása, az ehhez való igazodás. Ugyanakkor az USA-ban a felhasználók is sokkal fogékonyabbak voltak az új technológiák befogadására, alkalmazására.
9. *tézis:* A lakosság előregedése a társadalom és a gazdaság alkalmazkodó képességének, innovatív voltának és dinamikájának súlyos veszélyeztetettségét vetíti előre az Európai Unióban. Ennek következtében az elkövetkező évtizedekben a demográfiai folyamatokat az Európai Unió növekedési dinamikáját legsúlyosabban bekorlátozó tényezőnek tekinthetjük.
10. *tézis:* A munka igénybe vételével, a foglalkoztatással és különösen a munkaidő hosszával kapcsolatos különbségek a két térség között a lakosság és ennek következtében a politikai szféra értékrendjében, értékviselkedésében meglévő illetve részben éppen a vizsgált időszakban kialakult alapvető eltérésre mutatnak rá, s ugyanakkor ezek az EU-15-ök USA-tól való fejlettségbeli elmaradásának 80%-át magyarázzák.
11. *tézis:* Európában alacsonyabb a lakosság képzettségi szintje, alacsonyabbak az oktatási ráfordítások, még a felsőoktatást is alapvetően közösségi források finanszírozzák. A másik oldalról relatíve alacsonyak a képzettséggel összefüggő jövedelmi különbségek. Ebből következően az oktatási befektetések megtérülése Európában alacsony. A képzettségi szinttől erősen függő, jelentős jövedelmi differenciálódás nélkül megkérdőjeleződik a képzettség megszerzésével kapcsolatos ráfordítások megtérülésének lehetősége. Ennek hiányában pedig elvész a magasabb képzettség megszerzésére irányuló motiváció. Ez az európai jövedelemelosztási arányok problematikus voltára mutat rá. Ugyanakkor mivel az USA-ban a magasabb képzettségért az embereknek nagyobb áldozatot kell vállalniuk, ezért valószínűsíthetően a képzés során megszerzhető ismeretekkel, s különösen azok piacon történő értékesíthetőségével szembeni elvárásaik is magasabbak.

12. *tézis:* Az USA-ban a kutatási és fejlesztési célok kiválasztásában fontosabbak a felhasználói igények és a megtérülési szempontok, mint Európában. Az EU-ban a tudományos kutatás szerkezete intézményileg sokkal kevésbé adaptív, sokkal kevésbé kényszerül a felhasználók igényeinek kielégítésére.
13. *tézis:* A két térségben jelentősen eltérő mind a K+F kiadások mind a tudományos erőfeszítések iránya, szerkezete. A tudomány tekintetében az EU minden tudományterületen le van maradva s ugyanakkor még mindig hagyományosnak tekinthető területekre összpontosít. A K+F kiadások hagyományos szektorokra összpontosítása és ugyanakkor a szolgáltató szféra elhanyagolása az EU-ban megvalósuló K+F ráfordítások súlyos félreorientáltságára mutat rá. Egyszersmind a részarányok eltérő növekedési ütemei, az erőforrások átcsoportosításának nehézkessége a tudomány finanszírozásának európai rugalmatlanságát mutatják.
14. *tézis:* Az EU ma mind a tudományra való ráfordítások, mind a tudományos eredmények, a tudományos tevékenységet folytatók hatékonysága vagy az új technológiák kifejlesztésének tekintetében súlyosan le van maradva, s innovációs eredmények tekintetében is elmarad az USA-tól. Ez az elmaradás nem magyarázható a források elégtelenségével, mivel a GDP alig 1-2%-áról van szó, inkább az európai társadalmak stratégiai megközelítésének elégtelenségére, a tudomány finanszírozásának és intézmény rendszerének európai rugalmatlanságára utal.
15. *tézis:* A gazdasági szabadság vonatkozásában az elmúlt évtizedekben az USA javára folyamatosan fennálló különbségek jól indokolják a GDP szintjében kialakult különbségeket és a gazdasági növekedés ütemének eltéréseit. Az EU növekedési ütem lassulása ugyanakkor ellentmond a gazdasági szabadság egyidejűleg bekövetkező növekedésének.
16. *tézis:* A gazdasági szabadság vonatkozásában két területen mutatkozik igazán komoly különbség a két térség között. Ezek: az állam mérete és a gazdasági reguláció. Ez utóbbin belül is elsősorban a munkaerő piaci szabályozás tekintetében van az EU súlyosan elmaradva az USA mögött.
17. *tézis:* Saját számításaim is megerősítik, hogy az állami kiadások nagysága és azok növekedése is negatívan befolyásolja a gazdasági növekedési ütemet. A negatív

kapcsolatra az irodalomban található koefficienseket alkalmazva megállapítható, hogy az állami kiadások két térségbeli eltérő alakulása jelentős az Egyesült Államok javára kialakuló fejlődési ütemkülönbséget indokolnak. Ezek kumulált hatása önmagában is elégséges magyarázatául szolgál a két térség mai fejlettségbeli különbségeinek. Az európai országokban az elmúlt évtizedekben bekövetkezett jelentős növekedési ütem lassulás fontos magyarázó tényezőjeként kell számításba venni az állam súlyának rendkívül erőteljes növekedését, az optimálishoz képesti túlzott súlyát.

18. *tézis:* Az állami kiadások különböző típusai közül az alapfunkciókon felüli, azaz döntően a jóléti kiadások gyakorolnak negatív hatást a gazdasági növekedésre. E kiadások nagysága nagysága is, dinamikája is és így a növekedésre gyakorolt negatív hatás erőssége is az EU országokban jelentősen erősebb, mint az USA-ban.
19. *tézis:* A II. világháború utáni időszakban a hetvenes évekig működő fejlődési periódus a neokorporatív illetve az állam által vezérelt piacgazdasági típusokba sorolható európai országok számára biztosított különösen kedvező fejlődési lehetőségeket, ugyanakkor az ennek a periódusnak a válságba jutását követően kialakuló periódus a piac által vezérelt piacgazdasági típusba sorolt országok, köztük az Egyesült Államok számára biztosít jobb fejlődési lehetőségeket.